

សេចក្តីថ្លែងការណ៍ព័ត៌មាន

រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី២៣ ខែមករា ឆ្នាំ២០២០ - លេខាធិការដ្ឋាននៃអង្គការតម្លាភាពអន្តរជាតិដែលមានការិយាល័យនៅទីក្រុងប៊ែរឡាំង ប្រទេសអាល្លឺម៉ង់ ចេញផ្សាយនូវលទ្ធផលសន្និសីទនៃការយល់ឃើញពីអំពើពុករលួយ ឆ្នាំ២០១៩នាថ្ងៃនេះ។ សន្និសីទនេះចាត់ចំណាត់ថ្នាក់ប្រទេស និងដែនដីសរុបចំនួន១៨០ ដោយផ្អែកលើការយល់ឃើញរបស់អ្នកឯកទេស និងអ្នកជំនាញផ្នែកធុរកិច្ច អំពីកម្រិតនៃអំពើពុករលួយនៅក្នុងវិស័យសាធារណៈក្នុងប្រទេសនីមួយៗ ដោយប្រើប្រាស់មាត្រដ្ឋានពិន្ទុពី០ (សូន្យ) ទៅ១០០(មួយរយ) ដែល០ពិន្ទុមានន័យថាពុករលួយខ្លាំង ហើយ ១០០ពិន្ទុគឺស្ថិតស្ថេរខ្លាំង។ សន្និសីទនៃការយល់ឃើញពីអំពើពុករលួយគឺជាសូចនាករកម្រិតសកលឈានមុខ ទាក់ទងនឹងអំពើពុករលួយនៅក្នុងវិស័យសាធារណៈ ដោយបង្ហាញពីកម្រិតនៃអំពើពុករលួយប្រចាំឆ្នាំរបស់ប្រទេសជាច្រើនជុំវិញពិភពលោក។

ជាសកល សន្និសីទនៃការយល់ឃើញពីអំពើពុករលួយឆ្នាំ២០១៩ បង្ហាញថា ប្រទេសភាគច្រើនមានភាពប្រសើរឡើងតិចតួច ឬមិនមានភាពប្រសើរឡើងសោះឡើយ ក្នុងការដោះស្រាយអំពើពុករលួយ។ ជាងពីរភាគបីនៃប្រទេសទាំងអស់នោះទទួលបានពិន្ទុតិចជាង ៥០ ខណៈដែលពិន្ទុជាមធ្យមគឺត្រឹមតែ ៤៣ ប៉ុណ្ណោះ។ ចាប់តាំងពីឆ្នាំ២០១២មក មានប្រទេសតែ២២ប៉ុណ្ណោះ ដែលមានភាពប្រសើរឡើងគួរឱ្យកត់សម្គាល់ ខណៈដែលប្រទេសចំនួន២១ផ្សេងទៀតបែរជាទទួលបានពិន្ទុធ្លាក់ចុះទៅវិញ។ ប្រទេសដទៃទៀតមានភាពប្រសើរឡើងតិចតួច ឬមិនមានភាពប្រសើរឡើងសោះឡើយ ក្នុងការប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងអំពើពុករលួយក្នុងបណ្តាញកន្លងមក។ បើប្រៀបធៀបកម្រិតតំបន់តំបន់ដែលទទួលបានពិន្ទុខ្ពស់ជាងគេ គឺអឺរ៉ុបខាងលិច ទទួលបានពិន្ទុជាមធ្យមចំនួន ៦៦។ តំបន់ដែលទទួលបានពិន្ទុទាបជាងគេ គឺអនុតំបន់សាហារ៉ា (អាហ្វ្រិក) ទទួលបានពិន្ទុជាមធ្យមចំនួន ៣២ ហើយអឺរ៉ុបខាងកើតនិងអាស៊ីកណ្តាលមានពិន្ទុជាមធ្យមចំនួន ៣៥។ តំបន់អាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិក ទទួលបានពិន្ទុជាមធ្យមចំនួន ៤៥ បន្ទាប់ពីមានពិន្ទុជាមធ្យមចំនួន ៤៤ ក្នុងរយៈពេលប៉ុន្មានឆ្នាំកន្លងមក ដែលនេះបញ្ជាក់ឱ្យឃើញពីភាពជាប់គាំងនៅក្នុងតំបន់នេះ។

ការវិភាគលើលទ្ធផលជាសកលក៏បង្ហាញផងដែរថា ប្រទេសដែលទទួលបានពិន្ទុប្រសើរសម្រាប់សន្និសីទនៃការយល់ឃើញពីអំពើពុករលួយ ក៏ជាប្រទេសដែលបានអនុវត្តខ្លាំងទៅលើច្បាប់ស្តីពីការគ្រប់គ្រងថវិកាសម្រាប់ការយោសនាបោះឆ្នោត និងជាប្រទេសដែលមានការពិគ្រោះយោបល់ទូលំទូលាយក្នុងការសម្រេចចិត្តលើគោលនយោបាយ។ ផ្ទុយមកវិញ ប្រទេសដែលទទួលបានពិន្ទុតិចជាប្រទេសដែលមានបញ្ហាគុណភាពអំណាច ខណៈពេលដែលបុគ្គលមានទ្រព្យសម្បត្តិច្រើនមានឥទ្ធិពលខ្លាំងទៅលើរដ្ឋាភិបាល និងខ្វះការចូលរួមទូលំទូលាយក្នុងដំណើរការសម្រេចចិត្ត។ ជាឧទាហរណ៍ ប្រទេសដែលពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់ស្តីពីការគ្រប់គ្រងថវិកាសម្រាប់ការយោសនាបោះឆ្នោតបានត្រឹមត្រូវ ទទួលបានពិន្ទុជាមធ្យមចំនួន ៧០ ចំណែកប្រទេសដែលមិនទាន់មានច្បាប់នេះ ទទួលបានពិន្ទុជាមធ្យមចំនួន ៣៤ ឬប្រទេសដែលមានការអនុវត្តច្បាប់នេះនៅទន់ខ្សោយ ទទួលបានពិន្ទុជាមធ្យមចំនួន ៣៥ តែប៉ុណ្ណោះ។ ៦០ភាគរយនៃប្រទេសនិងដែនដីដែលទទួលបានពិន្ទុប្រសើរតាំងពីឆ្នាំ២០១២មក ក៏ជាប្រទេសដែលបានពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់ និងបទប្បញ្ញត្តិជុំវិញការគ្រប់គ្រងការបរិច្ចាគថវិកាសម្រាប់ការយោសនាបោះឆ្នោត។ ដូច្នេះ ការកាត់ផ្តាច់ឥទ្ធិពលនៃលុយរបស់អ្នកមានទៅលើនយោបាយ គឺមានសារៈសំខាន់ណាស់ដើម្បីធានាការសម្រេចចិត្តផ្នែកនយោបាយបម្រើទៅដល់ប្រយោជន៍សាធារណៈ និងទប់ស្កាត់បាននូវឱកាសពុករលួយ។

លទ្ធផលនៃសន្ទស្សន៍ក្នុងឆ្នាំនេះបង្ហាញថា ប្រទេសកម្ពុជាទទួលបាន ២០ពិន្ទុ លើពិន្ទុអតិបរមា ១០០ គឺជាពិន្ទុ ដដែលធៀបនឹងឆ្នាំមុន។ កម្ពុជាឈរនៅចំណាត់ថ្នាក់ទី១៦២ ក្នុងចំណោមប្រទេស និងដែនដីសរុបចំនួន ១៨០ ដែល ត្រូវបានដាក់បញ្ចូលក្នុងការវាយតម្លៃ។ នៅកម្រិតតំបន់ ប្រទេសកម្ពុជាបន្តស្ថិតក្នុងចំណោមប្រទេសមានពិន្ទុទាប ជាងគេទី៣ នៅតំបន់អាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិក នៅលើតែប្រទេសអាហ្វហ្គានីស្ថាន និងកូរ៉េខាងជើងតែប៉ុណ្ណោះ ហើយក៏ជា ប្រទេសមានពិន្ទុទាបជាងគេបំផុតក្នុងតំបន់អាស៊ានផងដែរ។ ប្រទេសនានាក្នុងតំបន់អាស៊ាន ទទួលបានពិន្ទុចម្រុះ។ ប្រទេសសិង្ហបុរីបន្តស្ថិតនៅកំពូលតារាង ជាប្រទេសលេខរៀងទី៤ ដែលស្ថិតស្ថេរបំផុតក្នុងពិភពលោក បើទោះជា ទទួលបានពិន្ទុដដែលដូចឆ្នាំមុន។ ប្រទេសម៉ាឡេស៊ី និងវៀតណាមជាប្រទេសតែ២ប៉ុណ្ណោះដែលមានពិន្ទុកើនឡើង ពី៤៧ទៅ៥៣ និង ៣៣ទៅ៣៧ រៀងគ្នា។ ប្រទេសឥណ្ឌូណេស៊ីក៏កើន២ពិន្ទុបន្ថែមពី ៣៨ទៅ៤០ ខណៈប្រទេស ហ្វីលីពីនជាប្រទេសតែមួយគត់ក្នុងតំបន់ដែលធ្លាក់ពិន្ទុពី៣៦មក៣៤។ ចំណែកប្រទេសថៃ ឡាវ មីយ៉ាន់ម៉ា និងកម្ពុជា រក្សាពិន្ទុនៅដដែល។

លទ្ធផលនេះចង្អុលបង្ហាញថា ទោះបីជាកម្ពុជាសម្រេចបាននូវលទ្ធផលជាក់លាក់មួយចំនួន ដូចជា៖ ភាព ប្រសើរឡើងនៃការកៀរគរធនធាន និងកំណែលម្អការផ្តល់សេវាសាធារណៈ ប៉ុន្តែការប្រសើរឡើងនេះមិនទាន់បានផ្លាស់ ប្តូរទស្សនៈយល់ឃើញជាមូលដ្ឋានរបស់អ្នកជំនាញនិងធុរជននោះទេ ជាពិសេសជុំវិញបញ្ហាអំពើពុករលួយទ្រង់ទ្រាយធំ និង អំពើពុករលួយផ្នែកនយោបាយ។ កំណែទម្រង់ជាប្រព័ន្ធ និងស៊ីជម្រៅសំខាន់ៗជាពិសេសទាក់ទងនឹងនីតិវិធី និងប្រព័ន្ធ យុត្តិធម៌ មានភាពប្រសើរឡើងតិចតួច ឬមិនប្រសើរឡើងទាល់តែសោះ។ ប្រទេសកម្ពុជានៅតែទទួលបានពិន្ទុទាបខ្លាំង ក្នុងសន្ទស្សន៍ស្តីពីនីតិវិធីរបស់គម្រោងយុត្តិធម៌ពិភពលោក (WJP) និងគម្រោងនៃភាពផ្សេងគ្នានៃប្រជាធិបតេយ្យ (VDEM) ដែលវាស់វែងពីកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់ប្រទេសនីមួយៗក្នុងការកែលម្អនីតិវិធី និងការអភិវឌ្ឍលទ្ធិប្រជាធិប តេយ្យ។

លោក ប៊ិច ពិសី នាយកប្រតិបត្តិស្តីទីនៃអង្គការតម្លាភាពកម្ពុជា បានមានប្រសាសន៍ថា "កម្ពុជាបានបោះជំហាន ជាវិជ្ជមានមួយចំនួនក្នុងការលុបបំបាត់អំពើពុករលួយតាមវិស័យនានា ដែលបាននាំមកនូវលទ្ធផលគួរឱ្យពេញចិត្តខ្លះ ដូចជា៖ ការកាត់បន្ថយអំពើពុករលួយទ្រង់ទ្រាយតូច និងការបង្កើនចំណូលថវិកា តាមរយៈការប្រមូលសារពើពន្ធ និងសេវាកម្មគយ អរគុណចំពោះកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងក្នុងការកែទម្រង់ទាំងនេះ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ប្រសិនបើ អំពើពុករលួយទ្រង់ទ្រាយធំ និងអំពើពុករលួយផ្នែកនយោបាយមិនត្រូវបានដោះស្រាយឱ្យត្រឹមត្រូវទេនោះ អំពើពុក រលួយនឹងបន្តបង្កើតភាពអយុត្តិធម៌សង្គម និងបង្កជាហានិភ័យដល់ការអភិវឌ្ឍប្រទេសកម្ពុជា។ រាជរដ្ឋាភិបាលចាំបាច់ត្រូវ បង្ហាញពីឆន្ទៈពិតប្រាកដក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហានេះជាប្រព័ន្ធ និងស៊ីជម្រៅ" ។

ជាថ្មីម្តងទៀត អង្គការតម្លាភាពកម្ពុជាសូមអំពាវនាវឱ្យអាជ្ញាធរកម្ពុជាគ្រប់ជាន់ថ្នាក់ពន្លឺនរបៀបវារៈកំណែ ទម្រង់ជាច្រើនទៀតដែលជាចំណុចអាទិភាព។ ការធ្វើវិសោធនកម្មច្បាប់ប្រឆាំងអំពើពុករលួយ ជាពិសេសទាក់ទងនឹង ការប្រកាសទ្រព្យសម្បត្តិ និងការអនុម័តឱ្យបានទាន់ពេលវេលានូវបទប្បញ្ញត្តិដែលលើកកម្ពស់សិទ្ធិរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ក្នុងការទទួលបានព័ត៌មានសាធារណៈ និងការការពារបុគ្គលរាយការណ៍ គឺជាជំហានចាំបាច់ក្នុងការប្រយុទ្ធប្រឆាំងអំពើ ពុករលួយ។ ការពង្រឹងស្ថាប័នដែលទទួលខុសត្រូវក្នុងការលើកកម្ពស់នីតិវិធី និងដោះស្រាយគម្លាតរវាងបទប្បញ្ញត្តិ និង ការអនុវត្តច្បាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងការប្រឆាំងអំពើពុករលួយគឺជាវិធានការដ៏ចាំបាច់។ ការគាំទ្រអង្គការសង្គមស៊ីវិល និងប្រព័ន្ធ ផ្សព្វផ្សាយឯករាជ្យក៏មានសារៈសំខាន់ដូចគ្នាផងដែរ។ សំខាន់ជាងនេះទៅទៀត ប្រទេសកម្ពុជាត្រូវការជាបន្ទាន់នូវយន្ត ការធានាគណនេយ្យភាពដ៏គួរឱ្យទុកចិត្ត ក៏ដូចជាការបង្កើតប្រព័ន្ធគ្រួតពិនិត្យ និងធានាគុណភាពអំណាចទាំងថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ។ អង្គការតម្លាភាពកម្ពុជាចូលរួមអបអរសាទរជាមួយរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាក្នុងការសម្រេចបាននូវផ្លែ ផ្កាគួរឱ្យកត់សម្គាល់លើការកៀរគរធនធាន ប៉ុន្តែជាការចាំបាច់ផងដែរសម្រាប់រាជរដ្ឋាភិបាល ក្នុងការឱ្យសាធារណជន

ទទួលបានព័ត៌មាន ឬទិន្នន័យរបស់អ្នកបង់ពន្ធជូនរដ្ឋ ដើម្បីជំរុញឱ្យមានតម្លាភាព ក្នុងទិសដៅបង្កើតជាបរិយាកាសដើម្បី ទុកចិត្តទៅដល់វិស័យឯកជន និងជំនឿចិត្តរបស់អ្នកបង់ពន្ធផងដែរ។ អង្គការតម្លាភាពកម្ពុជាប្តេជ្ញា និងត្រៀមខ្លួនរួចជា ស្រេចដើម្បីចូលរួមជាមួយភាគីពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ក្នុងការជួយអនុវត្តកំណែទម្រង់សំខាន់ៗ ដើម្បីលើកកម្ពស់តម្លាភាព គណនេយ្យភាព និងនីតិវិធីឱ្យកាន់តែប្រសើរឡើង។

ព័ត៌មានស្តីអំពីសន្ទស្សន៍នៃការយល់ឃើញពីអំពើពុករលួយ

សន្ទស្សន៍នៃការយល់ឃើញពីអំពើពុករលួយត្រូវបានបង្កើតឡើងដំបូងក្នុងឆ្នាំ ១៩៩៥ ដែលធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ លេខរៀងលើទំហំនៃអំពើពុករលួយក្នុងវិស័យសាធារណៈទៅតាមប្រទេស និងដែនដីនីមួយៗនៅលើសកលលោក តាមរយៈការដាក់ពិន្ទុតាមមាត្រដ្ឋានពី ០ពិន្ទុ (ពុករលួយខ្លាំង) ទៅ ១០០ពិន្ទុ (ស្អាតស្អំខ្លាំង)។ សន្ទស្សន៍នៃការយល់ ឃើញពីអំពើពុករលួយត្រូវបានគណនា និងផ្ទៀងផ្ទាត់ដោយប្រើប្រាស់ប្រភពទិន្នន័យរបស់ស្ថាប័នដែលមានកិត្តិយសជា ច្រើន ដើម្បីឆ្លុះបញ្ចាំងអំពីទស្សនៈនៃការយល់ឃើញរបស់ធុរជន និងអ្នកជំនាញនៅក្នុងប្រទេសទៅលើទំហំនៃអំពើពុក រលួយក្នុងវិស័យសាធារណៈ។

សន្ទស្សន៍នៃការយល់ឃើញពីអំពើពុករលួយ ឆ្នាំ២០១៩ ធ្វើចំណាត់ថ្នាក់លេខរៀងចំពោះប្រទេស និងដែនដី សរុបចំនួន ១៨០ ដោយពឹងផ្អែកទៅលើលទ្ធផលនៃការស្ទង់មតិរហូតដល់ចំនួន ១៣ទិន្នន័យ ដែលឆ្លុះបញ្ចាំងអំពីការ វាយតម្លៃ និងទស្សនៈនៃការយល់ឃើញរបស់ធុរជន និងអ្នកជំនាញនានា។ ចំពោះប្រទេសកម្ពុជា ប្រភពទិន្នន័យសរុប ចំនួន ៨ ត្រូវបានប្រើប្រាស់ដើម្បីគណនាពិន្ទុសន្ទស្សន៍នៃការយល់ឃើញពីអំពើពុករលួយ មានដូចជា៖

- ១. សន្ទស្សន៍នៃបម្រែបម្រួលរបស់មូលនិធិ Bertelsmann ឆ្នាំ២០២០
- ២. ចំណាត់ថ្នាក់ហានិភ័យប្រចាំប្រទេសរបស់ទីភ្នាក់ងារសេដ្ឋកិច្ច ឆ្នាំ២០១៩
- ៣. ចំណាត់ថ្នាក់ហានិភ័យប្រចាំប្រទេសស្តីពីការយល់ដឹងជាសកល ឆ្នាំ២០១៨
- ៤. ទីភ្នាក់ងារប្រឹក្សាហានិភ័យនយោបាយ និងសេដ្ឋកិច្ចទ្វីបអាស៊ី ឆ្នាំ២០១៩
- ៥. ការវាយតម្លៃស្ថាប័ន និងគោលនយោបាយប្រចាំប្រទេសរបស់ធនាគារពិភពលោក ឆ្នាំ២០១៨
- ៦. ការស្ទង់មតិពីធុរជនរបស់វេទិកាសេដ្ឋកិច្ចពិភពលោក (EOS) ឆ្នាំ២០១៩
- ៧. សន្ទស្សន៍ស្តីពីនីតិវិធីរបស់គម្រោងយុត្តិធម៌ពិភពលោក ឆ្នាំ២០១៩
- ៨. គម្រោងនៃភាពផ្សេងគ្នានៃប្រជាធិបតេយ្យ (V-Dem) ឆ្នាំ២០១៩។

សម្រាប់ព័ត៌មានលម្អិតអំពីលទ្ធផល និងប្រភពទិន្នន័យដែលពាក់ព័ន្ធ សូមចូលទៅកាន់៖ www.transparency.org និង www.ticambodia.org/cpi2019

###

អង្គការតម្លាភាពអន្តរជាតិ គឺអង្គការសង្គមស៊ីវិលដែលឈោនមុខក្នុងការងារប្រយុទ្ធប្រឆាំងអំពើពុករលួយ

សម្រាប់ការធ្វើបទសម្ភាសន៍សូមទំនាក់ទំនង៖

- លោក **ឌីន លីន** នាយកប្រតិបត្តិស្តីទី
ទូរស័ព្ទលេខ៖ (៨៥៥) ០៨៩ ៩៧២ ៦២០
អ៊ីមែល៖ piseypech@ticambodia.org